

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

**ДИРЕКЦИЯ
“НАЦИОНАЛЕН ФОНД”**

Д Н Ф № 0 2 / 3 1.0 8. 2 0 0 7 г.

- 1 -

ДО

**МИНИСТЕРСТВО НА ТРУДА И
СОЦИАЛНАТА ПОЛИТИКА**

**МИНИСТЕРСТВО НА ИКОНОМИКАТА И
ЕНЕРГЕТИКАТА**

**МИНИСТЕРСТВО НА РЕГИОНАЛНОТО
РАЗВИТИЕ И БЛАГОУСТРОЙСТВОТО**

МИНИСТЕРСТВО НА ТРАНСПОРТА

**МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА
И ВОДИТЕ**

**МИНИСТЕРСТВО НА ДЪРЖАВНАТА
АДМИНИСТРАЦИЯ И**

АДМИНИСТРАТИВНАТА РЕФОРМА

**МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И
НАУКАТА**

МИНИСТЕРСТВО НА ФИНАНСИТЕ

АГЕНЦИЯ ПО ЗАЕТОСТТА

**АГЕНЦИЯ ЗА СОЦИАЛНО
ПОДПОМАГАНЕ**

**АГЕНЦИЯ ЗА МАЛКИ И СРЕДНИ
ПРЕДПРИЯТИЯ**

Относно: Сертифициране на разходите по Оперативни програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз

На основание **чл. 4 от Закона за финансово управление и контрол в публичния сектор** и с цел осигуряване съответствие с изискванията на **чл. 58 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 на Съвета** се дават следните задължителни указания:

I. Процес на сертифициране

1. Сертифицирането на разходите по Оперативни програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз се извършва от Сертифициращия орган, в съответствие с чл.61 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 и чл. 20 от Регламент (ЕО) № 1828/2006.

2. Етап от процеса на сертифициране е верифициране на разходите от бенефициенти, Междинни звена и Управляващи органи.

3. Верифицирането на разходите от бенефициент, Междинно звено и Управляващ орган е цялостен процес на наблюдение и контрол върху финансовия и физическия напредък по проектите за потвърждаване на приемливостта на разходите за изпълнение на одобрени проекти по Оперативната програма.

4. Верифицирането на разходите от бенефициент, Междинно звено и Управляващ орган е задължително условие за сертифициране на разходите от Сертифициращия орган.

II. Процес на верифициране на разходите от бенефициента

5. Бенефициентът е отговорен за изпълнение на одобрените проекти, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове в рамките на Оперативната програма, съгласно сключен договор/издадена заповед за отпускане на безвъзмездна финансова помощ, приложимото национално и европейско законодателство и правилата на програмата.

6. Бенефициентът е отговорен за верифициране на разходите, въз основа на фактури и/или други документи с еквивалентна доказателствена стойност, за доставка на оборудване, извършване на строителни работи и/или предоставяне на услуги по проекта.

7. Преди плащане, бенефициентът извършва 100% документална проверка и проверка на мястото на проекта за удостоверяване извършването на заявените за плащане дейности, базирана на техническото задание и/или тържното досие на проекта и/или други приложими документи. За проекти, съ-финансирани от Европейския социален фонд, броят на проверките на мястото на проекта зависи от същността и продължителността на проекта, но като минимум трябва да бъде извършена една проверка преди окончателното плащане по проекта.

8. Съгласно подписания договор/издадената заповед за безвъзмездна финансова помощ, бенефициентът изпраща на Междинното звено/Управляващия орган писмено потвърждение за изпълнение на следните обстоятелства:

- изборът на изпълнител е осъществен съгласно изискванията на Закона за обществените поръчки/Постановление на МС № 55/2007г.;

- дейностите по проекта са осъществени в съответствие с принципите за добро финансово управление;

- одобреният проект се реализира с необходимите човешки ресурси;

- искането за плащане включва допустими и действително извършени от бенефициента разходи и се основава на фактури и/или документи с еквивалентна доказателствена стойност, които се съхраняват при бенефициента;

- напредъкът на проекта, в това число финансов и физически, е проверен от бенефициента, включително чрез проверка на реалното изпълнение на мястото на проекта;

- извършените дейности за изпълнение на проекта са надлежно документиран и при поискване са на разположение на националните и европейските контролни органи;

- при извършени одити и/или проверки, не са констатирани слабости и пропуски при управлението на одобрения проект, или ако са констатирани такива, е поет ангажимент за тяхното отстраняване, включително одобрен график с корективни мерки.

III. Процес на верифициране на разходите от Управляващия орган/Междинното звено

9. Управляващият орган отговаря за процеса на верифициране на разходите, извършени от бенефициентите по Оперативната програма.

10. Процесът на верифициране се основава на получените от Междинното звено документи, съдържащи като минимум реквизитите от Доклада по сертификация и Декларацията за допустимите разходи от Управляващия орган до Сертифициращия орган, включително извършените управленски проверки, в съответствие с чл. 13 от Регламент (ЕО) № 1828/2006.

11. Управленските проверки за верифициране на разходите от Управляващия орган включват:

11.1 100 % документална проверка на всички представени от Междинно звено/бенефициент документи, и

11.2 задължителни проверки „на място” при Междинните звена/бенефициентите и/или на мястото на проекта.

12. Резултатите от извършените управленски проверки по т. 11.2 се описват в Приложение № 1 към Доклада по сертификация и Декларацията за допустимите разходи до Сертифициращия орган.

13. В случаите, когато по Оперативната програма няма определено Междинно звено, процесът на верифициране се основава на получените от бенефициента документи.

14. В случай, че по Оперативната програма има Междинно звено, Управляващият орган гарантира, че същото изпълнява изискванията за верифициране на разходите, определени за Управляващия орган в настоящите указания, като резултатите от извършените управленски проверки от Междинното звено се прилагат към документите, представени от Междинното звено на Управляващия орган.

15. Въз основа на направените проверки Управляващият орган изготвя Доклад по сертификация и Декларация за допустимите разходи до Сертифициращия орган, съгласно Приложение № 1 в случаите на верифициране на разходите при междинни плащания и съгласно Приложение № 2 в случаите на верифициране на разходите при окончателни плащания.

16. С Доклада по сертификация и Декларацията за допустимите разходи Управляващият орган декларира, че административното, техническото и финансовото изпълнение на приоритетите по Оперативната програма е в съответствие с приложимото законодателство и правилата на програмата.

17. Управляващият орган създава механизъм за проверка и потвърждаване на декларираните обстоятелства в Доклада по сертификация и Декларацията за допустимите разходи до Сертифициращия орган.

18. Управляващият орган верифицира разходите пред Сертифициращия орган в срок от 45 дни от получаване от бенефициента на искане за плащане по проекта.

19. Докладът по сертификация и Декларацията за допустимите разходи до Сертифициращия орган се депозират заедно с Исканията за междинно и/или окончателно плащане, в сроковете определени в указание на министъра на финансите ДНФ № 01/27.08.2007 г.

20. За целите на верифициране на разходите, Управляващият орган предоставя на Сертифициращия орган всички одитни доклади, извършени във връзка с Оперативната програма в срок от 5 работни дни след тяхното официално връчване.

21. Независимо от информацията по предходната точка, заедно с всеки Доклад по сертификация и Декларация за допустимите разходи, Управляващият орган предоставя на Сертифициращия орган справка за одитните констатации /препоръки и степен на изпълнение (Приложение № 2 към Доклада по сертификация и Декларацията за допустимите разходи).

IV. Проверки на място от Управляващия орган

22. Управляващият орган извършва проверки „на място” на извадков принцип на база на методология, основана на оценка на риска и/или представителна извадка.

23. В срок до 31 декември на текущата година, Управляващият орган изготвя Годишен план за проверки „на място”, който обхваща проверките, които ще се извършват през следващата година.

24. В срок до 15 януари всяка година, Управляващият орган изпраща Годишния план за проверки „на място” на Сертифициращия орган за информация.

25. Годишният план за проверки „на място” следва да бъде съобразен с Годишните одитни планове на вътрешни и външни одитори, за които Управляващият орган е информиран.

26. Всички допълнения и изменения в Годишния план за проверки „на място” се изпращат на Сертифициращия орган в 5 дневен срок от тяхното одобрение.

27. При необходимост, Управляващият орган извършва извънредни проверки „на място” в Междинно звено, бенефициент и/или на мястото на проекта, като резултатите от тези проверки се включват в Приложение № 1 към Доклада по сертификация и Декларация за допустимите разходи до Сертифициращия орган.

28. Управляващият орган създава механизъм за проследяване на изпълнението на препоръките, направени в резултат от проверките „на място”.

29. При спазване на изискванията на чл. 57 от Регламент (ЕО) № 1083/2006, Управляващият орган извършва проверки след приключване на проектите, там където е приложимо. Проверките се извършват на извадков принцип на база на методология, основана на оценка на риска и/или представителна извадка.

30. Управляващият орган се задължава да извършва проверки за спазването от страна на бенефициентите на декларираните обстоятелства по т. 14 от Указания №91-00-502 от 27.08.2007 г. на министъра на финансите относно третиране на данък върху добавена стойност като допустим разход при изпълнение на проекти по Оперативните програми, съфинансирани от Структурните и Кохезионния фондове на Европейския съюз.

V. Процес на сертифициране на разходите от Сертифициращия орган

31. Сертифициращият орган отговаря за процеса на сертифициране пред Европейската комисия на разходите, верифицирани от Управляващия орган по съответната Оперативна програма.

32. Процесът на сертифициране се основава на получените от Управляващия орган Доклади по сертификация и Декларации за допустимите разходи, и друга информация, и включва:

32.1 100 % документална проверка на всеки Доклад по сертификация и Декларация за допустимите разходи и/или

32.2 проверки „на място” в Управляващия орган и при необходимост в Междинното звено / бенефициентите и/или на мястото на проекта, които се извършват на извадков принцип на база на методология, основана на оценка на риска и/или представителна извадка.

33. Условие за стартиране на процеса на сертифициране е положителното становище за съответния Управляващ орган на органа за оценка на съответствието по чл. 71 от Регламент (ЕО) № 1083/2006.

34. След извършването на дейностите по разглеждане на Докладите по сертификация и Декларациите за допустимите разходи на Управляващите органи, Сертифициращият орган изготвя Сертификат и Декларация за разходите за всяка Оперативна програма. Тези документи се представят на Европейската комисия в общия случай три пъти годишно.

35. Сертифициращият орган изготвя Сертификат до Европейската Комисия само за тези разходи, за които е получил достатъчна увереност, че са изпълнени изискванията на чл. 61 от Регламент (ЕО) № 1083/2006 и чл. 20 от Регламент (ЕО) № 1828/2006.

36. Сертифициращият орган уведомява Управляващия орган за разходите, които са включени в Доклада по сертификация и Декларацията за допустимите разходи от Управляващия орган, но не са сертифицирани от Сертифициращия орган, както и за причините разходите да не бъдат сертифицирани.

37. Уведомлението по предходната точка се изпраща в рамките на 10 работни дни след изпращането на Сертификата и Декларацията за разходи по съответната Оперативна програма от Сертифициращия орган до Европейската комисия.

38. След отстраняване на пропуските, Управляващият орган включва несертифицираните от Сертифициращия орган разходи в отделен Доклад по сертификация и Декларация за допустимите разходи, който не се обвързва с Искане за средства от Управляващия орган.

39. Процесът по сертифициране на разходите от Сертифициращия орган е независим и не следва да се обвързва с процеса на плащания от Управляващия орган/Междинното звено към бенефициента.

VI. Проверки на място от Сертифициращия орган

40. В срок до 31 март Сертифициращият орган изготвя Годишен план за проверки „на място”, обхващащ проверките, които ще се извършват за период от една година.

41. Годишният план за проверки „на място” се координира със съответния Управляващ орган, след което се одобрява от ръководителя на Сертифициращия орган.

42. В допълнение на планираните в Годишния план проверки „на място”, Сертифициращият орган извършва извънредни проверки, при необходимост от такива.

43. За всяка проверка „на място”, Сертифициращият орган уведомява предварително Управляващия орган за обекта, обхвата и срока на проверката.

VII. Възстановяване на неправомерно изплатени суми

44. За целите на сертификацията, Управляващият орган може да третира дължимите суми по нередности по следните два начина:

44.1 да пристъпи към процедура на възстановяването им. В този случай Управляващият орган ще приспадне само размера на възстановените суми от първия Доклад по сертификация и Декларация за допустимите разходи към Сертифициращия орган след съответното възстановяване. Веднага след възстановяването и приспадането им от първия Доклад по сертификация и Декларация за допустимите разходи към Сертифициращия орган съответните финансови средства могат да бъдат договорени по други проекти в рамките на същата Оперативна програма. Ново договаряне на същите суми не може да бъде осъществено в случаите на наложени финансови корекции от Европейската комисия.

44.2 да отпише неправомерно изплатените суми от разходите по Оперативната програма и да ги приспадне от следващия Доклад по сертификация и Декларация за допустимите разходи към Сертифициращия орган, ако в срок до две години от датата на регистриране на сумите, подлежащи на възстановяване, същите не бъдат възстановени. Това може да стане само след предварително съгласуване със Сертифициращия орган. За да се възползва от възможността за отписване на

неправомерно изплатените суми от разходите по Оперативната програма, Управляващият орган следва да възстанови отписаните суми на Сертифициращия орган до един месец след тяхното отписване. Само при изпълнението на това условие, тези суми могат да бъдат договорени по други проекти.

45. Управляващият орган докладва съответните възстановявания и отписвания всеки месец, когато е приложимо, съгласно Приложение № 3. Това приложение се представя на Сертифициращия орган едновременно с Доклада по сертификация и Декларацията за допустимите разходи.

VIII. Финансови корекции от страна на българските власти

46. По препоръка на Одитиращия орган и/или на база свои констатации, Управляващият орган извършва необходимите финансови корекции във връзка с отделни или системни нередности в операциите или Оперативната програма. Направените корекции представляват прекратяване на цялото или част от публичното финансиране (безвъзмездната финансова помощ) по Оперативната програма. При вземане на решение за финансова корекция, Управляващият орган отчита естеството и тежестта на нередностите, както и финансовите загуби за сметка на Структурните и Кохезионния фондове.

47. След вземането на решението по т. 46, Управляващият орган уведомява надлежно Сертифициращия орган и приспада размера на финансовата корекция от следващия Доклад по сертификация и Декларация за допустимите разходи.

48. Освободените по този начин финансови средства могат да бъдат използвани повторно от съответната Оперативна програма до 31 декември 2015 г.

49. Средствата по т. 48 не могат да бъдат повторно използвани за:

- проекти или операции, които са предмет на такава корекция; или
- проекти в рамките на цялата операция/ приоритетната ос, където е възникнала нередност със системен характер.

50. В случай на системна нередност, по препоръка на Одитиращия орган и/или на база собствени констатации, Управляващият орган се задължава да разшири своите проверки по т. 11, за да обхване всички дейности, които могат да бъдат засегнати от тази нередност.

IX. Финансови корекции от страна на Европейската комисия

51. Комисията може да направи финансови корекции, като отмени цялото финансиране от Общността за Оперативната програма или част от него, в случай, че след извършване на необходимото проучване тя стигне до заключение, че :

- в системата за управление и контрол на програмата съществува сериозен недостатък, който застрашава вече изплатените от Общността средства по програмата;
- разходите, включени в сертифицираната Декларация за разходи са неправомерни и не са коригирани от българските власти преди откриването на процедура за корекции от страна на Комисията;
- Управляващият орган не е изпълнил своите задължения за извършване на изискваните финансови корекции във връзка с разкрити в операции или оперативни програми отделни или повтарящи се нередности, преди откриването на процедура за корекции от страна на Комисията.

52. След като/ако Европейската комисия вземе решение за извършване на финансови корекции чрез прекратяване на целия финансов принос на Общността към Оперативната програма или на част от него, Сертифициращият орган предприема

последващи действия за възстановяване на дължимите суми от Управляващия орган на съответната Оперативна програма.

X. Използване на Информационната система за управление и наблюдение и счетоводната система SAP

53. Управляващият орган осигурява съответствието на Доклада за сертификация и Декларацията за допустимите разходи с въвежданата в счетоводната система SAP информация за извършените разходи по Оперативната програма.

54. Всички представени от страна на Управляващия орган Доклади за сертификация и Декларации за допустимите разходи следва да се базират на или да са идентични с информацията в единната Информационна система за управление и наблюдение.

XI. Поддържане на одитна пътека

55. Управляващият орган осигурява и предоставя при поискване на дирекция „Национален фонд” всички съпътстващи документи, свързани с изпълнението на Оперативната програма за период от три години след закриването ѝ, а в случай на частично закриване по Оперативната програма - за период от три години след годината, през която е извършено частичното закриване. Тези срокове се прекъсват в случай на съдебни процедури или по надлежно обосновано искане на Европейската комисия.

56. Управляващият орган установява процедури за гарантиране на адекватна одитна пътека, отнасяща се до изпълнението на Оперативната програма.

XII. Други

57. Приложение № 2 от настоящите указания се счита неразделна част от Искането на средства при искане на окончателни плащания съгласно разпоредбите на указание на министъра на финансите ДНФ 01/27.08.2007 г.

58. Управляващият орган е длъжен да осигури поддържането на информацията, по Анекс 3 от Регламент (ЕО) № 1828/2006, с оглед спазване на изискванията на чл.14 от същия Регламент.

59. Управляващият орган е длъжен, там където е приложимо на основание чл. 34 от Регламент (ЕО) № 1083/2006, да поддържа информация на ниво приоритетна ос по отношение на разходите, които попадат в обхвата на Европейския фонд за регионално развитие, но са финансирани от Европейския социален фонд или попадат в обхвата на Европейския социален фонд, но са финансирани от Европейския фонд за регионално развитие.

60. Управляващият орган следва да осигури достъп на упълномощени служители на Сертифициращия орган до административните помещения и информацията, съхранявана на хартиен и електронен носител, и до персонала на Управляващия орган, Междинното звено, бенефициента и/или на мястото на проекта.

61. Управляващият орган следва да включи в договора/заповедта за отпускане на безвъзмездна финансова помощ на бенефициентите клаузи, гарантиращи изпълнението на задълженията, произтичащи за тях от настоящите указания.

62. Управляващият орган следва да включи в договора/заповедта за отпускане на безвъзмездна финансова помощ на бенефициентите и клаузи, гарантиращи следното:

- съхраняване на всички документи, свързани с изпълнението на Оперативната програма за период от три години след закриването на програмата и/или за период от три години след годината, през която е извършено частично закриване. Тези

срокове се прекъсват в случай на съдебни процедури или по надлежно обосновано искане на Европейската комисия;

- спазване на правилата за възлагане на поръчки по Оперативните програми, спазване на изискванията за публичност, за ограниченията и изискванията във връзка с предоставянето на държавни помощи, за осигуряване на равни възможности за половете и за докладване на нередности.

63. Управляващият орган предоставя на Сертифициращия орган процедурния си наръчник и всички последващи изменения, обхващащи всички негови дейности, в срок от 5 работни дни след одобрението му/им от ръководителя на Управляващия орган.

64. За целите на сертификацията, Сертифициращият орган може да изисква допълнителна финансова, техническа и административна информация и др. документи, като същите се предоставят от Управляващия орган в срок от 5 работни дни от поискването.

65. Неспазването на настоящите указания може да доведе до:

- спиране на одобряването на лимитите на Управляващия орган/ Междинното звено от страна на дирекция „Национален фонд“;

- прихващане на средства на Управляващия орган/Междинното звено от страна на дирекция „Национален фонд“, или

- възстановяване на средства на дирекция „Национален фонд“ от страна на Управляващия орган.

66. Настоящите указания не са приложими за Оперативни програми Транс-гранично сътрудничество. Начинът и редът за сертификация на разходите по тези Оперативни програми се уреждат в допълнително указание.

Настоящите указания следва да бъдат отразени в утвърдените писмени правила на Управляващия орган и Междинните звена.

МИНИСТЪР:

